

Posudek oponenta na magisterskou práci **Ilony Hodovníkové:**

Bezdětnost v České republice, Spolkové republice Německo a Rakousku

Předložená práce je velmi aktuální, neboť zkoumá souvislosti nového fenoménu reprodukčního chování spojeného s nízkou úrovní plodnosti. Česká republika, Spolková republika Německo a Rakousko patří mezi státy, o kterých by bylo možné říci, že uvízly v pasti nízké plodnosti. V daném rámci je nesporně zajímavé zkoumat, do jaké míry narůstá význam bezdětnosti v daných státech a jak se mění struktury plodnosti podle pořadí narozených dětí. Analyzované státy byly z hlediska zkoumání dané problematiky vhodně zvoleny. Zvláště cenná je skutečnost, že autorka nezkoumá úroveň bezdětnosti izolovaně, ale v širším záběru.

V úvodu je vhodně nastíněna závažnost problematiky bezdětnosti a vysloveny hypotézy, které se neomezují jen na odlišnosti v úrovni bezdětnosti mezi zkoumanými státy, ale také na příčiny a odlišnosti v postojích k bezdětnosti podle individuálních charakteristik. V poměrně rozsáhlé kapitole věnované informačním zdrojům a metodologii je velmi detailně zdůvodněn výběr dat a limity ve srovnatelnosti mezi jednotlivými zeměmi. Zvláště chvályhodné je využití jak demografických dat, tak dat z mezinárodních šetření Eurobarometru a European Value Study. V metodologické kapitole jsou velmi podrobně popsány postupy výpočtů demografických ukazatelů i konstrukce ukazatelů založených na datech ze šetření. Uvádí také zdůvodnění využití logistické regrese. Vlastní analytické práci předchází kapitola 3 zabývající se klasifikací bezdětnosti a kapitola 4 věnující se příčinám, důsledkům a možným řešením bezdětnosti. Stěžejními kapitolami jsou kapitoly 5, 6 a 7, jejichž zaměření odpovídá vytyčeným hypotézám. Kapitola 5 přináší podrobné srovnání vývoje plodnosti a detailní analýzu bezdětnosti doplněnou o výsledky na základě mikrocensu v SRN z roku 2008. Autorka dochází k závěru, že ačkoliv nejsou data za všechny státy plně srovnatelná, potvrdilo se, že bezdětnost je více rozšířena v bývalé NSR a Rakousku než v ČR a bývalé NDR: Zdůvodnění spatřuje v historickém vývoji, mimo jiné v pronatalitních opatřeních přijatých v ČR a NDR. V rámci kapitoly 6 jsou na základě dat Eurobarometru zkoumány příčiny bezdětnosti, kde se kromě zdravotních důvodů a partnerské nestability prokázal význam nenalezení vhodného času pro založení rodiny. Nejobsáhlejší sedmá kapitola má dvě části, první věnovanou rozdílům v ideálním, chtěném a reálném počtu dětí vycházející z dat Eurobarometru. Jsou porovnávány podíly respondentů (respondentek), kteří za ideál považují bezdětnost či by si bezdětnými přáli zůstat. Výsledky pro ČR nepotvrzují vnímání bezdětnosti jako alternativní normy k normě rodičovství. Druhá část pak podrobně rozebírá, jak postoje k bezdětnosti závisí na sociodemografických charakteristikách.

Práce je psaná zajímavě a text je čtivý a srozumitelný. Jednotlivé kapitoly jsou velmi podrobně rozpracované a řazené v logické posloupnosti. V úvodu zřetelně nastíněné cíle byly postupně naplněny a hlavní výsledky v závěru odpovídajícím způsobem shrnuty. Autorka v předložené práci shromáždila řadu aktuálních informací o problému bezdětnosti. Práce přináší nové poznatky o příčinách bezdětnosti, o nutnosti rozšíření klasifikace a také o možných řešeních. Ocenit lze především množství datových zdrojů, ze kterých čerpala. V řádně citované literatuře se autorka dobře orientuje a dokáže ji vhodně využít při komentování vlastních výsledků. Lze ocenit především pečlivost, s jakou k řešení daného tématu přistoupila. Na formální i obsahové podobě práce se odráží také důslednost autorky při zpracování vytčených cílů. Lze konstatovat, že autorka prokázala schopnost samostatné odborné práce. Zvládla na velmi dobré úrovni jak práci s literaturou, tak využití nejrůznějších metodologických postupů, jejichž výsledky dokáže dobře interpretovat.

Předložená práce splňuje všechny náležitosti a vzhledem ke svému rozsahu a šíři záběru přesahuje požadavky kladené na magisterské práce.

Předloženou práci doporučuji přijmout k obhajobě.

14.9.2012

RNDr. Jiřina Kocourková, Ph.D.